

JAG
VILL
VETA

ŽELIM ZNATI
KAKO JE TO BITI MLAD &
ŽIVJETI SA ZAŠTIĆENIM
LIČNIM PODACIMA

www.jagvillveta.se

Ova brošura namijenjena je mladima koji žive sa zaštićenim ličnim podacima. Državni organ za zaštitu prava žrtava krivičnog djela (Brottsoffermyndigheten) i Ombudsman za djecu (Barnombudsmannen) zajedno su izradili ovu brošuru. Informacije u njoj zasnivaju se na pričama drugih mladih osoba koje žive sa zaštićenim ličnim podacima. Citati u brošuri su preuzeti iz izvještaja ombudsmana za djecu «Nezaštićen» (Oskyddad).

Na www.jagvillveta.se postoji više informacija o krivičnim djelima, reagiranju, podršci i zaštiti.

U Švedskoj više od 4 000 djece i mladih živi sa zaštićenim ličnim podacima. Mnoga od ove djece i mladih, ili neko iz njihovih porodica, bili su izloženi opasnosti ili zlostavljanju. Opasnost obično predstavlja neko od članova porodice, na primjer tata, očuh, mama ili drugi članovi porodice., mamma eller andra släktingar.

ZAŠTIĆENI LIČNI PODACI POMAŽU VAM DA SE OSJEĆATE SIGURNO

Sva djeca imaju pravo živjeti bez izloženosti opasnosti i nasilju. Zaštićeni lični podaci služe kako bi se djeca i mladi koji su doživjeli nasilje mogli osjećati sigurno i kako bi bili zaštićeni od toga da ponovo dožive nasilje.

»OSJEĆAM SE VEOMA SIGURNO SA ZAŠTIĆENIM IDENTITETOM. STVARNO SE TAKO OSJEĆAM. TO JE VEOMA LIJEP OSJEĆAJ.«

Rebecka

DIO DJECE I MLADIH MORA NAPUSTITI SVOJE PORODICE

Većina djece i mladih, koji žive sa zaštićenim ličnim podacima, živi s najmanje jednim roditeljem, ali postoje i oni koji moraju napustiti cijelu porodicu. Tada najčešće počinju živjeti u nekoj drugoj porodici koja se naziva hraniteljska porodica.

Postoje tri vrste zaštite ličnih podataka

Zaštita koja se dobiva zavisi o tome koliko je opasna situacija u kojoj se osoba nalazi.

1. Označavanje podataka kao povjerljivih (sekretessmarkering). Ako su lični podaci neke osobe markirani kao povjerljivi, škola, ustanove zdravstvene zaštite, služba socijalne zaštite i drugi organi državne uprave moraju biti dodatno pažljivi prilikom davanja adrese i broja telefona te osobe. Označenost podataka kao povjerljivih vrijedi po godinu dana.

2. Pravo ostati upisan na staroj adresi (kvarskrivning). U ovom slučaju, nova adresa ne postoji ni u jednom popisu i samo Porezna uprava (Skatteverket) zna gdje ta osoba stvarno živi. Pravo ostati upisan na staroj adresi vrijedi najviše tri godine odjednom.

3. Izmišljeni lični podaci (Fingerade personuppgifter). U ovom slučaju dobiva se sasvim nov identitet. To znači da se dobiva novo ime i nov matični broj. To je najveća moguća zaštita koja se može dobiti.

POČETI IZ POČETKA

Ko treba znati u novoj školi?

U novoj školi direktor uvijek treba znati da neka osoba živi sa zaštićenim ličnim podacima. Potom se s direktorom odlučuje o tome ko još u školi treba znati. Nekad to znaju samo direktor i mentor, nekad to zna puno osoba u školi.

Šta treba reći kada neko pita?

Djeca imaju pravo znati zašto su njihovi lični podaci zaštićeni, kao i dobiti pomoć odraslih kada je riječ o tome šta mogu govoriti i šta mogu odgovarati kada im drugi postavljaju nezgodna pitanja. Nezgodna pitanja mogu biti pitanja o tome gdje je osoba živjela prije, zašto se ne sreće s roditeljem od kog se krije ili zašto se ne nalazi na spisku učenika u odjeljenju ili na fotografiji odjeljenja.

Nije sve opasno pričati

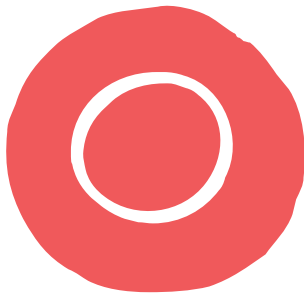
Jedan se dio stvari mora čuvati u tajnosti, ali nije sve opasno pričati. Ako osoba o sebi ne govori ništa, to može dovesti do toga da drugi postanu radoznali i da postavljaju više pitanja. Zato može biti dobro reći neke stvari o sebi.

Dobro je s porodicom sa kojom se živi donijeti odluku o tome šta govoriti o svojoj porodici i porijeklu. Rizik od razotkrivanja se umanjuje ako svi pričaju istu priču. Jednostavnije je i odgovarati na pitanja ako su odgovori smišljeni unaprijed.

Teško je živjeti sa zaštićenim ličnim podacima

Kada neko živi sa zaštićenim ličnim podacima i ne može reći svoje pravo ime ili gdje živi, mnoge uobičajene stvari postaju komplicirane i teške. Postaje teže učestvovati u aktivnostima u slobodno vrijeme, biti prisutan na socijalnim mrežama, kupovati stvari putem interneta, tražiti dopunski posao ili imati člansku iskaznicu biblioteke. Mora se voditi računa o pojavljivanju na fotografijama kao i o tome da se drugima ne govori suviše o sebi.

Mnoga djeca i mladi sa zaštićenim ličnim podacima se osjećaju osamljeno. Osoba se može osjećati kao da vara ili laže kada ne može svojim prijateljima govoriti gdje je prije živjela ili kako se zove. Kada neko o sebi ne može iskreno govoriti, teško je osjećati bliskost s prijateljima ili s osobama s kojima se druži.

»NE ŽELIM PUNO VREMENA PROVODITI S DRUGOVIMA JER NE ŽELIM DA MI SE POSTAVLJAJU PITANJA I SLIČNO. TO MNOGO UTIČE NA MENE.«

Sofia

Jeste li odrasli sa zaštićenim ličnim podacima?

Mnoga djeca i mladi žive sa zaštićenim ličnim podacima još od kad su bili veoma mali. U takvim slučajevima oni ne znaju mnogo o tome zašto je to tako. Odraslima je, također, teško razumjeti da djeca kada porastu trebaju znati više o tome zašto žive sa zaštitom. Odrasli često ne znaju zbog čega će djetetu biti teško u školi, u slobodno vrijeme ili s drugovima, kada živi sa zaštićenim ličnim podacima.

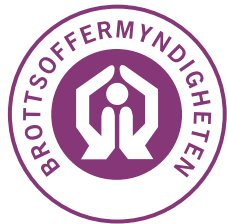
Onaj ko ima zaštićene lične podatke i želi znati zašto, može o tome pitati nekog odraslog ko zna da ta osoba živi sa zaštićenim ličnim podacima. Ako odrasli sa kojima ta osoba živi ne mogu odgovoriti, pomoć se može dobiti od neke druge odrasle osobe. Škola, služba socijalne zaštite ili policija mogu pomoći i odgovarati na pitanja.

Savjeti od drugih mladih (iz izvještaja ombudsmana za djecu «Nezaštićen»)

- Ne dozvoli da "zaštićen identitet" upravlja tvojim životom.
Ti zaslužuješ više!
- Uvijek sa sobom vodi neku odraslu osobu kada, na primjer, trebaš ići u bolnicu. Ako to ne učiniš, moraćeš utrošiti sate u objašnjavanju svoje situacije medicinskim sestrama prije nego što ćeš moći bilo šta obaviti.
- Napravi plan sa porodicom, prije nego što kreneš u novu školu ili prije nego što se preselite, kako će tvoja prošlost izgledati. Smislite nešto čega će se cijela porodica pri državati. U suprotnom će ljudi, prije ili kasnije, primijetiti da nešto nije u redu i pitanja će se početi nizati.
- Pokušajte koristiti promijenjena imena (...) Tada će sve biti lakše.
- Reci šta imaš! Odrasli trebaju biti od pomoći, a ne odmagati!

WWW.JAGVILLVETA.SE

Na www.jagvillveta.se možeš čitati više o različitim krivičnim djelima, o podršci i pomoći, kao i o tome kakav je osjećaj doživjeti krivično djelo. Tu postoje i priče i savjeti druge djece koja žive sa zaštićenim ličnim podacima.

BROTTSOFFERMYNDIGHETEN

Box 470, 901 09 Umeå

Tel: 090-70 82 00

registrator@brottsoffermyndigheten.se

www.brottsoffermyndigheten.se

www.rattegangsskolan.se

www.jagvillveta.se